

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Magni Servi Dei P. Julii Mancinelli Societatis Jesu

Cellesi, Jacopo

Oeniponti, 1677

VII. Ejus animi demissio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42734

CAPUT VII.

Ejus animi demissio.

Poenitentia & ærumna, quas perpetimur ex amore Dei, possunt dici Humilitas corporis, & Humilitas dici potest pœnitentia animi. Ità ununtur & connectuntur inter se, ut non facillè inventurî simus, qui patiatur corpore per spontaneam oblationem sui ipsius Deo factam, qui non valde humilis sit, nec facile humilis erit quispiam, qui non libenter pro eodem Domino sufferat quamlibet magnam perpeffionem. Nos igitur, dum in antegressis duobus capitibus, & in progressu totius vitæ magnas vidimus Patris Julij afflictationes, & pœnitentias, descripsimus eum tanquam grandem Humilem; referemus nihilominus hic nonnulla in hoc capite, quæ propriè pertinent ad Humilitatem. Non solum ille plerumque scutellas lavabat, & lances in culinâ, & colligebat reliquias ciborum in pauperes distribuendas, sed & per collegia passim ipsius occupatio fuit munda conservare loca communia, afferre aquam, & quaslibet illic res utibiles & necessarias. Multò magis, ut diximus, supplebat per se, etiam senex & superior omnia infima quæque ministeria, & servitia sui cubiculi, & suæ personæ; imo in gravi quindecim dierum morbo semper clam aliis surgebat, & mundabat vasa. Hoc ipsum per vile licet oculis humanis obsequium impendebat etiam aliis infirmis, verbebat eorum cubicula, & alia publica, quamvis jam grandævus, & auctoritate conspicuus. Itabat in vineam cum fratribus, ut eos juvaret in detrahendis animalium pellibus, quibuscum fratribus non solum se libenter associabat inter colloquendum, docendo, & instruendo illos in rebus ad spiritum spectantibus magna cum simplicitate, sed & in illorum conclavibus, inter multos illorum capiebat

P. Julij Humilitas.

Æger antelucana operâ prævertit infirmarium.

Detrahebat animalium pelles.

Contem-
ptus à suo
cognato
gaudet.

capiebat somnum, quantum vis & professus, & jam undequaque venerabilis. Mendicabat sæpe per civitatem, potissimum ubi notus erat, & tum vel maxime voluptate afficiebatur, cum ab uno suo magnæ auctoritatis cognato contemptus fuit, & irrisus. Sæpius per Romam ipsam incessit habitu planè lacero absque pallio, immixtus junioribus Novitiis.

Quo vilio-
res, hoc li-
bentius
cum illis
agebat.

Nec ab hoc sui ipsius contemptu, & vilipensione poterant eum abstergere frater suus Germanus Prælatus, & Romanus Syndicus cognatus suus, & duo alij, patruus & cognatus conspicui Romæ cum dignitatibus, tum divitiis supra centum millia scutorum ascendentibus, tum parentelis etiam purpurâ fulgentibus: qui contestabantur hanc Patris Julij abjectionem cedere in dedecus & contemptum sanguinis ac generis sui. Quod advertens Pater Julius, ut haberet, cui tantopere inhiabat, tanto crebrius, & studiosius se occupabat in hujusmodi functionibus. Concionabatur per compita, tradebat doctrinam Christianam parvulis, instruebat colonos, inserviebat agris in nosocomijs, & infirmis alijs, a quibus cæteri abhorrebant. Conversabatur & agebat cum pauperibus, intrabat loca publici lusus, lacerabat chartas lusorias, comburebat aleatorum asserculos, exhortabatur infames, & agebat cum illis, quasi semper vivebat inter mendicos, viles & abjectos homunciones. Excipiebat illorum confessiones libentius, quam nobilium. Et vidimus supra, illum gloriatum fuisse, esse se confessarium, lictorum, & carnificis.

Excusabat
convivia
magnatum

E contrario omni studio fugiebat ipse amicitias grandium, & splendidorum, reputando se imperitum tractandi cum hujusmodi satrapis. Et ob hanc causam non potuit induci; ut Cardinalium nonnemi traderet Exercitationes Sancti Patris nostri Ignatij, aut eum morbo derentum inviseret, prout rogatus fuerat, excusans suam surditatem.

De

De illustri illa & nobili repulsâ, quam toties Cardinalibus ipsum invitantibus dedit, quibus pontificatum prædixerat, dicemus alio loco, & est in signe ejus Humilitatis specimen. Eadem constantiâ detrectavit ille adire procerum mensas, efflictim illum rogantium, sive dein Cardinales, principes, sive ipsi quoque forent præreges. A quibus item nunquam voluit acceptare dona, quæ iis remisit domum, & postea ad ipsos rediit petiturus eleëmofynam in pauperes, id quod semper facere solitus est cum iis, qui ipsum ad missiones evocaverant, in quorum ædibus nunquam habitare voluit, nec uti eorum mensâ, nec quisquam muneris loco acceptare. Et semel cum ei Episcopus Camenecensis legatus Poloniæ antiquus ejus amicus omnem lapidem movisset, ut vellet esse secum in mensâ, nullo id argumento impetrare potuit; allegabat enim unam ex alia causam, nunc mores suos parùm urbanos, quibus offenderentur hujusmodi Domini, nunc personæ suæ aularum cæremoniis influetæ vilitatem, eodem modo se perdifficilem præbuit in baptizandis nobilium liberis, quos magno numero iis per suas orationes impetraverat, & propterea id caritatis officium eum postulaverant. Et ut sacro perfunderet fonte infantulam dictam Barbaram, natam Domino Marco Antonio Aurix 4. Decemb. anno 1604. obtentam & prædictam ab illo secundum omnia adjuncta partûs periculosissimi, & sanitatis cum miraculo, ei, & matri exorata ab illo, opus fuit expresso superiorum mandato. Adcò verebatur, ne sua modestia & Humilitas à luce obfuscaretur, & splendore sæculi.

Porro eos honores, qui hoc ambitiosius illum certatim sequebantur, quanto studiosius illos fugitabat, statuebat ille apud animum suum non exhiberi sibi, sed vesti suæ religiosæ, sed ætati, sed annis, & quod Deus ita vellet pro sua misericordia excitare suam pusillanimitatem, ut qui

Z

seriò

Nulla dona acceptabat pro se.

Quas causas allegaret apud Episcopum Camenecensem.

Opus fuit expresso mandato, ut infantem magis baptizares.

Mirabatur,
& non omnes cum
homines
fugerent.

Rectoratum, pro-
vincialatum est de-
precatus.

Putabat se
non cog-
nosci ab
iis, qui sibi
honorem
deferrent.

seriò se reputaret pro maximo mundi peccatore, id quod sibi multis persuasum argumentis ibat. Et nisi sanctus Nicolaus Tolentinas eum aliquando erexisset, ipse propter actionem quandam, quæ nec materia erat peccati venialis, cecidisset in eam nihili sui abyssum, ut non putaret amplius se à Deo respiciendum, & ipse crederet miraculum, si homines eum non fugerent, & contemptui haberent, qui tamen homo erat tantæ virtutis, & mirè illuminatus, nihilominus tenebat se pro idiotâ in vita spirituali, tanquam puerum insipientem & ebrium. Omnes ejus orationes reperio eò directas, ut ipsum liberaret Deus à tanta cæcitate, & eriperet ab obscura tenebrarum mentis caligine. Rectoratum pluries deprecatus est, & semel provincialatum; & si aliquando acceptavit claves, superioribus excogitandum quiddam fuit, quo ejus modestiam caperent, nempe illum quemcunque honorem fore brevem, & substituendum mox successorem. Et hæc omnia faciebat non dicis aut caeremoniarum causa, sed reverâ, qui reputabat se ineptum, nec inesse sibi talenta, quibus esset opus. Imò in sui vilipensione eò processerat, ut, cum nostri eum honorabant, putaret eos ideò id facere, ut observarent constitutionem quandam, quam habent de honorando Deo in altero quovis, tanquam in ejus similitudine, & cætypo. Quando autem sæculares eum honore afficiebant, planè sibi persuadebat, quòd se aut non cognoscerent, aut par pari referrent, aut se ludificarent, id quod est vera absolutissimæ Humilitatis species, non solùm fugere honorem, quem quis putat deberi sibi, & imputare eum contemptui, verùm & insuper credere, illum minimè se mereri.

Ita Calendis Martiis anno 1609. cum insolito cum fervore, & abundantia lacrimarum sacrificium offerret, agebat ille, cognovisse se per bene indignitatem suam, & dotium tam naturalium, quàm Cœlestium penuriam & inopiam,

inopiam, & Deum sibi concessurum fuisse multò plura, quoniam autem ita ineptus, incapax & superbus esset, ne inde sibi nocumentum afferret, aut alios contemptui haberet, aut vanæ gloriæ se inficeret leprâ, Deum restrinxisse manum. Cùm istis cogitationibus intrabat in unum, quod ipse vocabat, Chaos, vel abyssum intellectualem divinæ Majestatis & sui nihili, in quo, si multum esset, videbatur sibi esse musca, elevata ad id dignitatis, ut liceret ipsi ingredi aulas principum, in ampla religiosorum cœnobîa, in publica fora & templa, illic circumvolitare facies hominum, ipsis ingerere, ut laudarent, benedicerent omnium creatorem, observarent ejus legem, ejus judicia tremere. Jam verò si talis musca auderet adversari Deo, qui ipsam in gradu collocasset tam eminenti, esset planè intolerabilis, nec invenirenter verba, quibus ejus incredibilis explicaretur audacia, & protervia. Sic ille tanti & amplius faciebat suos naves, & malè gratum suum erga Deum animum; sic parvi & minoris æstimabat seipsum. Atque hinc est, quod tanta cum reverentia & attentione se gesserit in conspectu divinæ Majestatis, tanto cum contemptu, & vilipensione erga se, resque suas internas & externas. Hinc etiam originem traxit illa summa dependentia, & nexus, quem habebat in rebus etiam minimis à suis superioribus. Cùm enim ille vilissimum de se haberet conceptum, & opinionem, ac propterea metueret, ne quâ exerraret, in omnibus ad directionem superiorum recurrit, penes quos versari Dei providentiam certò agnoscebat.

Reputabat se muscam, quæ aulam ingredere-
tur.

A superioribus in omnibus dependebat.

Quapropter cùm vorteret in Missionibus, dabat solertissimam omnium, quæ fiebant, rationem; & à superioribus vicissim expectabat agendorum ordinem, & resolutionem, quæ inciderent, dubiorum; & hoc petebat verbis quàm humillimis. Quarum quidem literarum in similibus occasionibus ad Provinciales & Rectores Collegiorum,

rum, unde missus erat; scriptarum, integrum habeo penes me, & legi fasciculum. Ita sentiebat de se vir tam prudens, tantæ sapientiæ, & virtutis; & a Deo gratis exornatus singularibus; quoniam aspiciebat sese ad clarum lumen, & immensum divinitatis splendorem, coram quâ quævis alia lux noctescit, & perbene apparet nostra, ut ita dicam, cæcutiens hallucinatio. Nec solum ipse de se modicissimè sentiebat, sed gaudebat insuper etiam, si & alij idem de se sentirent. Hoc sine aliquando Romæ professus jam ætate & auctoritate pollens in præsentia Patris Generalis, & aliorum complurium gravium Patrum pallio se oneravit inverso, & duplicato sic, ut humeris velut penula inconcinne penderet. Omnes eum videntes ridebant tanquam ad factum miræ simplicitatis. Ipse autem multò magis ridebat in sinu suo, & gaudebat, quòd haberetur pro homine titubantis judicij. Hoc item eodem sine in itineribus collocebat se in publico sub meridiem excutiens, & emundans se ab animalculis, quorum magnos greges ex nosocomiis, valetudinariis, ac stabulis, in quibus acquiescebat, referebat collectos. Cùm semel ex stabulo fuisset ejectus, tanquam suspectus furti, & illud ipsum curio ipsi quidam exprobraret, illum esse cleri retrimentum, & propudium, si esset homo frugi, mansurum fuisse domi suæ, neque iturum vagabundum per loca, sensit ea se plausum in animo incredibilem, tanquam nihil æquè se decens potuisset contingere, putabat enim se dignissimum, qui ab omnibus, & ex toto mundo ejiceretur. Et erat fama jam publica, & certissima notitia de fructu, & gustu, quem Pater Julius ex sui contemptu & abjectione propria capiebat, ut subinde alij ex professo multas ei, & densas ad id præberent occasiones. Et hujus mentis & opinionis erant etiam sæculares.

Quapropter cùm aliquando nonnulli pessimè ipsum sermonibus pexuissent, alij de industria, non ut malè de

servo

Pallio præ-
posterè in-
dutus ap-
paret.

Quantum
se caritas &
Humilitas
P. Julij ab-
jecerit.

Habetur
pro Cleri
periple-
mate. 1.º

Ex profes-
so narra-
bant ipsi
detractio-
nes.

fervo Dei, sed ut bene de eo mererentur, cui gaudium erat ea audire, ex ordine ipsi narrabant totam detractionum seriem, & catalogum, & erant sanè gravissimæ injuriæ. Pro- ut ipsi divinaverant, sic evênit. Ipse vultu serenissimo & placidissimo audiebat omnia, & in genua profusus gratias illis egit ex toto corde, dicebatque: *Nunc incipio esse discipulus Christi. Jam nunc habeor pro illo, qui sum, & cursu se conferens ad altare sanctissimi Sacramenti, illic hymnum Ambrosianum pro gratiarum actione decantabat. Aliàs quoque publicè dilaceratus majorem inde voluptatem cepit, quàm cum patraret miracula. Ac quoniam nonnulli nostrorum fratrum Coadjutorum, maximè Janitores illum modica cum caritate habuerunt, dum non indicatis illorum nominibus, qui eum ad collegij fores petebant, causa fuerunt, ut illâ ætate senex iterare complures scalas frustra cogeretur, nihilominus ille eorum fratrum cognatis egenis libentius eleemosynam impertivit, & rogatus, quomodo posset immemor injuriarum, de illis tamen bene mereri, respondit: *Ego sum tanquam quatruiduanus mortuus in peccato, qui nihil sentit, & sicut publicus infamis, cui animus non est replicandi, cum illi vera opprobriantur. Ad eò omnis propriæ existimationis sensus in eo erat extinctus, ut nec quidem sentiret acutissimas sui contemptûs & contumeliarum vices, & proscissiones, dum se non aliter haberet, quàm maleficum, jam jam ad crucem & rotam raptandum.**

Et in hac sui ipsius despectione eò devênit, quò non memini me legere quemquam alium devenisse; non enim solum se reputabat maximum mundi peccatorem, & suam personam creaturarum omnium postremissimam pro eo, ac videri potest in multis meditationibus ab ipso compositis, sed insuper dicebat, si per bonam sortem potitus fuisset paradiso, etiam in eo futurum fuisse ultimum, & cujus nulla quoque habenda esset cura. Inde etiam veniebat, ut no-

Z 3

stri,

Graviter
Iesus reci-
tat Te Deum.

Respon-
sum in
oppobriis.

In vilis peccatione eò devenit, quo forsan nemo alius

Quid dixerit, ubi seculares ejus se precibus commendaverit?

Humilium proprium surgere sicut fundamenta.

Per 7. annos non habuit certum cubiculum.

Et, qui seculares negotia ejus commendari meritis & precibus flagitantium ei indicabant, juberentur ab eo sic respondere seculares. *Nos Patrem Julium non facimus pluris, quam quemvis alium de nobis, & propterea vestra negotia commendabimus in commune omnibus.* Et de illis, quando se ipsi commendabant, dicere solebat: *Pauperes, cum in singula capita parum habent eleemosyna, illam petere à multis, ut sufficiat in omnes; ita illos non debere flagitare à se solo orationes, qui non haberet multum, quod minimè esset suffecturum; verum fierent supplices Patribus, quorum unusquisque plus se posset.* Ita ille demebat de sua opinione, quam habebant vulgò de eo omnes, eum apud Deum primæ notæ & admissionis amicum. Sed hoc parum faciebat ad rem, quam quærebat; imò bonum ejus nomen & existimatio propterea mirum quantum apud omnes crescebat, cum sit submissionis proprium, sicut fundamenta quanto amplius descendunt in terram, hoc altius deinde consurgere, non possumus tamen negare, quin Deus subinde ad majus servi sui meritum & in cotem virtutis, permiserit quorundam impudentium hominum licentiam eò progredi, ut darent ei occasiones per insignes monstrandi se factis ipsis pro vili illo homuncione, quem se profitebatur ipse sermonibus, tractando illum pejus, quam alium è facie hominum quemvis.

Per septem annos integros in quodam Collegio non fuit ipsi assignatum cubiculum certum, verum incolebat quodvis temerè vacans, redeuntibus inquilinis oportebat bonum Patrem Julium cedere locum, & transire ad aliud simile conclave, de quo non querebatur unquam, imò gaudebat ex animo, cum iste agendi modus secum, alioquin valde contrarius caritati societatis, multum consentiret cum opinione, quam habebat de se, *nimirum in societate esse se pauperem peregrinum, cui gratis, & per misericordiam hospitium indultum sit, & tanquam servulum inutilem ex caritate*

ritate sui Domini toleratum, qui ad alia omnia nauici sit, & flo-
 cū, præterquam ad opprobria & contemptum, & propterea dice-
 bat Deum ita à se rogatum, permitteret hæc tales insolitas, &
 extra usum perpeffiones. Redeunti Neapolim meritis plene
 post longissimas, & laboriosissimas missiones, annos
 nato septuaginta permissum illi fuit incolere cubiculum
 propè tectum, loco totius domus periculossimo, ad quod
 ascensus fuit per gradus ligneos aptos natos in casum; cum
 Patres ad Congregationem provincialem convenissent, &
 ille crederet esse aliud hoc suo incommodius cubiculum,
 in illud ipse migravit exesse tamen iussis pauculis prius re-
 culis melioribus, quàm eæ essent, quas ex suo cubiculo eò
 asportaverat, signa omnia manifesta, quantum sibi omnes
 de ejus patientissima promittere animi submissione pos-
 sent. Ipse autem serenus ac lætus dicebat, & credebat, non
 aliter secum agi debere. Ecce autem & aliud clariùs argu-
 mentum, cum in ea, quam dixi, provinciali congregatione
 ipsi tanquam seniori competeret locus primus, noluit in-
 teresse etiam ultimus, causatus non decere, ut locum occu-
 paret bene meritorum, cum ipse planè eo indignus sit. Et
 hic opus erat superioris mandato, ut semel iterumque in-
 terveniret.

Noluit in-
 teresse
 cong:
 quòd ipsi
 primus
 competeret
 locus.

Plus aliàs obtinuit, nescio an dicam, ejus humilis ca-
 ritas, an caritatis plena humilitas, in ætate tam devexa, ope-
 rante, ut ego opinor, per miraculum Deo, ut superiores alio-
 qui oculatissimi, ad hoc clauderent oculos, in concedendo
 ipsi eo, quod vix famulo sæculari concederetur. Nostro-
 rum fratrum Coadjutorum quidam recens è novitiatu
 eductus inciderat in hecticam febrim pessimam, qui, præ-
 terquam quòd ipse paulatim contabesceret, etiam alios,
 qui cum ipso agebant, inficiebat, censuere Medici de more
 permutandam auram, & illam quæ esset Portici, fore me-
 riorem. Non habebat illic domicilium societas, & paucis
 libebat

Fratri he-
 ctico in-
 servit.

libebat illuc concedere ad serviendum etiam metu contagionis contrahendæ. Prodiit in medium Pater Julius, sibiq; hanc spartam depoposcit, &, quod nisi persona omni fide dignissima affirmaret, non haberetur fides, facile obtinuit. Prospexit illi de domo apud amicorum unum, eamque conduxit, assignavit ipsi optimum, quod illic erat, conclave, & pro se reservavit aliud, in quod & aura & aqua liberè grassabatur, & agebatur mensis Januarius anno 1605. Interviiit ipsi, vescebatur ex iis scutellis & lancibus, illo pane & cibus, qui ipsi supererant, & hoc, ut ægro adderet animos, ne sibi persuaderet se esse in eo rerum statu, quem omnes fugerent, & ipse occasionem non sineret elabi seipsum vincendi, & coram Deo abjiciendi, à quo confideret se præservandum; quod & factum, donec ille bonus frater optimè per Patris Julij cohortationes & exemplum ad mortem præparatus illam acceptavit à Domino pro suis peccatis, sicut ipse, ut dicebat, hujusmodi humilia opera pro suis. Nec ipsi unquam excidit memoria suorum peccatorum; Ita quidem, ut quando Deus per ipsum operabatur gratiam vel miraculum, aut arcanum quid revelabat, ipse statim ab eo mentem abstraheret, & in animum sibi reduceret peccata sua.

Adscribebat miracula & gratias aliorum precibus.

Nunquam loquebatur de vita sua.

Et dicebat gratiam concessam orationibus aliorum, qui itidem eo pro negotio fudissent preces, id unicè operam dans, ut alios honoraret, se autem ipsum vilipenderet & abjiceret. In hunc ipsum finem, ut maneret in occulto, nunquam loquebatur, nec ultimis quidem annis de vita sua, ita ut oblitus fuerit loquendi formularum, & quando ipsum oportuit loqui, sentiret magnam in loquendo difficultatem, excepto, cum loquebatur de Deo, concionabatur, aut confessiones excipiebat; tunc enim Deus magnam illi verborum copiam suppeditabat. Aiebat, probis hominum loqui conciliare magnam sanctitatis opinionem, & quia

quia ipse præferret haberi in vili apud homines conceptu & opinione, propter hoc sese cum superiorum permissu applicasse huic rigido cum hominibus silentio, quod idem & familiariorē redderet cum Deo, & de Deo, eloquentiorem. Et quando deinde oportuit fabulari cum eis, ejus sermones procedebant longè majori cum pondere, & efficacia, tanquam hominis cujusdam extra mundum positi, qui veniret ad agendum tanquam domesticus cum Deo, quo implebat animos audientium, insinuando ipsis mirum in modum spiritum suum, illuminando eos in ipsorum dubiis occurrentibus, suggerendo item per opportuna ipsorum morbis remedia, tametsi eos ipsi non aperirent. Ita verum est Deum benignè respicere ad preces Humilium, & se ipsorum facere linguam, loquendo pro ipsis, dum illi præ modestia amant latere, & in occulto vivere.

Mulus cum
hominibus
eloquens
cum Deo.

C A P U T VIII.

Examen Conscientiæ. Oratio.

VNus ex præcipuis fructibus, quos Pater Julius collegit, ab Exercitiis Sancti Patris nostri Ignatij Spiritualibus, fuit spiritus frequenter examinandi conscientiam, in cujus usu valde illum confirmavit, & habilitavit exemplum & doctrina Sancti Francisci Borgiæ Generalis, quo cum multus & confidenter egit. Præterea valde illud sibi familiare reddidit ex usu & praxi multorum senum Patrum, quibuscum iter fecit, & vidit illos in cauponis & in diversoriis nunquam nec ex defatigatione, nec quod hora tarda esset, nec ex alia quavis causa aut impedimento illud inter misisse. Addebat videri sibi etiam plurimum humanæ prudentiæ conforme expendere actiones factas, ut inde discamus per experientiam illos nævos, quos in reiteratione il-

Profuit illi
cum S.
Francisco
Borgia
egisse.